

Палаш Андрій,
аспірант
Шевчук Сергій,
аспірант

Західноукраїнський національний університет, м. Тернопіль

ПРОБЛЕМАТИКА ВРАХУВАННЯ ДИВІДЕНДНИХ ІНТЕРЕСІВ

Податковий кодекс України ідентифікує дивіденди у якості «платежу, що здійснюється юридичною особою, в тому числі емітентом корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, на користь власника таких корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів та інших цінних паперів, що засвідчують право власності інвестора на частку у активах емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, розрахованого за правилами обліку [3].

З обліково-фінансової точки зору дивіденди є формою індивідуального привласнення визначеної частини прибутку, яка характеризується двостороннім взаємозв'язком відносин власності і розподілу [2, с. 221].

Згідно сучасних досліджень «компанії платять, тому що цього хочуть самі інвестори. Хоча біржова історія знає випадки, коли інвестори отримували дивіденди на шкоду самим собі. Найвідоміший стався з компанією General Public Utilities (зараз-First Energy), яка наприкінці 1960-х років представила акціонерам новий план виплат. Інвесторам запропонували заощадити на податках, виплативши дивіденди новими акціями, які компанія відразу ж викупила б за фіксованою ціною. Хоча ідея була бездоганна з фінансової точки зору, більшість акціонерів виступили різко проти. Акції компанії обвалилися на біржі, а її директора в листах засипали образами» [1].

Ще у 2000-х роках «Юджин Фама, один з батьків теорії ефективного ринку, спільно з Френчем знайшли пояснення того, чому деякі великі компанії стабільно платять підвищені дивіденди: їх бізнес несе більше системного ризику. Фактично вони передбачили уповільнення Walmart, Mcdonald's, Coca-Cola, колишніх лідерів зростання в 1980-і і 1990-і рр. Розрахунки показують: фокус на дивідендних паперах знижує прибутковість портфеля» [1].

Тобто, у процесі нарахування та виплати дивідендів необхідно передбачити збалансованість паралельного впливу на відносини власності та на відносини розподілу. При цьому особливості такого впливу характеризуватимуться двома векторами: 1) частковий вплив дивідендної політики на відносини власності розглядатиметься як результат участі у цих відносинах; 2) вплив на відносини розподілу ідентифікуватиметься способом привласнення частини прибутку.

Таким чином, дилема співіснування протилежних інтересів менеджменту підприємства щодо забезпечення стабільного рівня діяльності, з однієї сторони, та реалізація потреб інвесторів щодо отримання належного обсягу дивідендів, з іншої сторони, формуватиме суттєву проблему, яку доцільно вирішувати шляхом застосування взаємозалежного квадранту: по-перше, необхідно сприяти задоволенню фінансово-економічних потреб власників в отриманні прибутку у вигляді дивідендних виплат; по-друге, необхідно постійно реінвестувати певний відсоток прибутку для розширеного відтворення бізнесу; по-третє, необхідно вкладати фінансові й інші ресурси в оновлення технологій для підвищення інвестиційної привабливості підприємства; по-четверте, доцільно створювати перспективний імідж інноваційності бізнесу.

Список використаних джерел

1. Акції дивідендних компаній: як заробити утричі більше, ніж на доларових депозитах (2021). URL: <https://minfin.com.ua/ua/currency/articles/dividendy-kakih-kompaniy-vtroe-prevyshayut-depozity-samyh-schedryh-bankov/>

2. Бруханський Р. Ф. Оптимізація процесу нарахування і виплати дивідендів у сільськогосподарських підприємствах України. Інноваційна економіка. 2010. Випуск 5 (19). С. 220-224.

3. Податковий кодекс України (в редакції від 03 листопада 2022 року). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>